

Fullmäktige 28.02.2022 § 30

§ 30

Motion om att påskynda naturlösningar

Beredning och upplysningar:
Lähteenmäki Tia

fornamn.efternamn@esbo.fi
Växel 09 816 21

Förslag

Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Tiina Elos, Mika Kaustes m.fl. motion 25.1.2021 om att påskynda naturlösningar och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Ordförande Partanen föreslog understödd av Pentikäinen att ärendet bordläggs.

Efter avslutad diskussion om bordläggning frågade ordföranden om ärendet kunde bordläggas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget om bordläggning, konstaterade ordföranden att det hade godkänts enhälligt.

Beslut

Fullmäktige:
Ärendet bordlades enhälligt.

Redogörelse

Tiina Elo, Mika Kauste och 25 andra ledamöter lämnade 25.1.2021 en motion om att påskynda naturlösningar. I motionen föreslås att man överväger tio sätt att värna om naturens mångfald så att de kompletterar de medel inom naturskydd som redan används. Motionen med tio punkter finns som tilläggsmaterial.

Grunden för motionen är att enligt den internationella naturpanelen IPBES kommer till och med en miljon arter att bli utrotade om situationen fortsätter som nu. I Finland är redan var nionde art utrotningshotad. Var och en behövs för att stoppa förlust av biologisk mångfald. Städerna har utmärkta förutsättningar att stärka naturarbetet och på så sätt skapa många slags fördelar också för invånarna. Bakgrunden till förslagen är Villivöhyke ry:s förslag till lösningar för att bekämpa förlusten av biologisk mångfald:

[Länk till Villivöhyke ry:s förslag \(på finska\)](#)

Svar på åtgärdsförslagen enligt motionen:

1. Vi strävar efter att bli en ledande stad inom naturarbetet

Esbo utvecklar aktivt sitt naturarbete och informerar invånarna om naturens mångfald och arbetet som gjorts för att främja den.

Visionen för arbetet kring Esbos naturskyddsåtgärder (behandlad i fullmäktige 25.10.2021) fram till 2030 är att trygga de värdefulla särdragen i naturen i Esbo. Naturens mångfald bevaras och främjas genom att inrätta nya naturskyddsområden samt genom god praxis och samarbete i hela staden och i all verksamhet. Vi förstår naturens värde och vilka fördelar fungerande ekosystem ger för samhället samt för människors hälsa och välfärd. När staden växer och klimatet förändras har vi på ett lyckat sätt beaktat betydelsen och tryggheten av naturens kärnområden, ekologiska förbindelser och närnaturen.

2. Vi inleder ett sektorövergripande spetsprojekt

I Esbo pågår ett omfattande EU-projekt Flygekorre-LIFE samt ett internationellt projekt Health and Greenspace för att främja ett omfattande sektorövergripande naturarbete. Målet med projektet Flygekorre-LIFE är att förbättra flygekorrens skyddsnivå. Projektet har som syfte att stärka flygekorrens livsmiljöer, att utveckla och skapa verksamhetsmodeller samt att öka samarbetet mellan olika aktörer. Inom ramen för projektet Health and Greenspace utarbetas bland annat en handlingsplan för att trygga grön- och blåstrukturens hälsofördelar i Esbo.

Naturens mångfald främjas också allt starkare i det förvaltningsövergripande programmet Ett hållbart Esbo, som inleds för tredje gången. Närnaturen och naturens mångfald är centrala utvecklingsteman i programmet. Programmet genomförs huvudsakligen genom projekt för extern finansiering, inom vilka det också är möjligt att främja omfattande naturarbete. Esbo deltar dessutom i ett forskningsprojekt som genomförs som omfattande samarbete. Inom projektet skapas för kommunerna den första verksamhetsmodellen för ekologisk kompensation inom planering av markanvändningen.

3. Vi inrättar ett flaggskeppsobjekt för naturarbetet

Esbo deltar i det riksomfattande livsmiljöprogrammet Helmi genom att iståndsätta den nationellt värdefulla fågelvåtmarken i Finno. I samband med iståndsättningen av Stora Hoplaxviken övervägs tillsammans med Helsingfors lösningar som främjar naturens mångfald i soptippsområdet som ska iståndsättas.

Inom projektet Utvecklingsmiljöer för hållbar tillväxt (KETO), som genomförs tillsammans med Teknologiska forskningscentralen VTT, Aalto-universitetet och Omnia, skapas vid sidan av färdplanen för ett klimatneutralt Kera en färdplan för naturens mångfald som presenterar de gröna lösningarna för den byggda miljön som lämpar sig för Kera. Avsikten är att utreda med vilka åtgärder man vid den fortsatta planeringen och genomförandet av området kan främja naturens mångfald eller åtminstone se till att den bevaras.

4. Vi gör beteckningarna för markanvändningen mångsidigare

Bland de nuvarande planbeteckningarna finns flera flexibla sätt att ange naturvärden (till exempel S, SL, /s, s-1, eko-1). Med beteckningen SL styrs inrättandet av ett naturskyddsområde, men i övrigt styrs inte urvalet av skyddsåtgärder eller tidtabellen för genomförandet närmare genom planbeteckningar. I utvecklingsrekommendationerna för generalplanen har det också lyfts fram andra möjliga medel än inrättandet av ett naturskyddsområde. I detaljplanerna har olika planbeteckningar utvecklats till exempel för skydd av olika arter. Nya planbeteckningar utvecklas redan nu mycket ofta i samarbete med andra städer och kommuner.

Inom det riksomfattande projektet Ryhti utvecklas en nationell modell för planbeteckningar. I samband med projektet förenhetligas således planbeteckningarna mellan kommunerna.

Utöver skyddsplanbeteckningarna påverkas mångfalden och grönstrukturen också genom andra planmässiga medel, till exempel genom styrning till ekologisk behandling av dagvatten. Utöver planläggningen finns det flera andra styrmedel, såsom olika riktlinjer, program, utredningar och planer. Inom projektet för naturskyddsåtgärder utvecklades klassificeringen för att trygga de värdeobjekt i naturen som inte ska fridlysas som naturskyddsområden. Det föreslås att dessa objekt ska tryggas på olika sätt inom stadens egen planering och verksamhet. För var och en av de sju kategorierna har det som stöd för planeringen fastställts rekommendationer för markanvändning, vård och rekreation.

5. Vi lägger till restaurering i verktygslådan för skötsel av stadens skogar

Restaurering har lagts till i verktygslådan för skötsel av stadens skogar i rapporten om Esbo stads praxis för främjande av naturens mångfald som beretts inom ramen för projektet för naturskyddsåtgärder. Praktiska åtgärder kan i fortsättningen övervägas i samband med beredningen av natur- och landskapsvårdsplaner eller planer för skötsel och användning. Restaureringsåtgärder kan också pilottestas i eventuella framtida kompensationsprojekt inom staden eller man kan ansöka om finansiering för restaureringsprojekt till exempel inom ramen för livsmiljöprogrammet Helmi.

6. Vi värnar om hotade arter

I Esbo görs flera utredningar och uppföljningar om hotade arter och deras livsmiljöer. Det har gjorts en helhetsutredning om bland annat flygekorrar samt planer för att anpassa flygekorrarna och markanvändningen till varandra i vissa områden. I den regelbundna uppföljningen ingår bland annat situationen för häckande fågelarter i fågelvattnen och för åkergrodan samt för kulturlandskap och hotade arter i Esbo. För närvarande pågår bland annat en utredning om hotade naturtyper och en helhetsutredning om grön sköldmossa håller på att inledas. I samband med planläggningen görs utredningar om naturvärden och verkningarna på dem. Alla uppgifter om hotade arter och naturtyper finns tillgängliga för stadens planerare i stadens interna system för geografisk information.

7. Vi inrättar ängar som stöder lokala arter

Esbo har ett åtgärdsprogram för ängar och öppna områden 2021–2031. Målet är att utveckla underhållet av ängar, stärka nätverket av öppna områden och öka antalet ängar och deras mångsidighet. Staden har en arbetsgrupp för ängar som styr skötseln av dem och ansvarar bland annat för uppföljningen av åtgärdsprogrammet. Esbo har ingen egen fröblandning, men inhemska fröblandningar används vid sådd.

8. Vi ökar mängden rötträd

I Esbo har mängden rötträd redan länge ökat i stadens skogsområden. I enlighet med Esbo stads verksamhetsmodell för skötsel av skogar och ängar strävar man i alla åtgärder inom skogsvården efter att öka sådana strukturella drag som är viktiga för skogsnaturens mångfald, såsom rötträd. Information om rötträd samlas i allt större utsträckning i stadens olika utredningar och avsikten är att den i fortsättningen ska sparas systematiskt och enhetligt i samband med alla inventeringar. I

rapporten om Esbo stads praxis för främjande av naturens mångfald har det antecknats som en praxis som ska utvecklas att rötträd i fortsättningen också kan läggas till i byggda grönområden så att det samtidigt ökar områdets estetiska och funktionella betydelse.

9. Vi tar stadsborna med i skötseln av naturen

Staden ordnar och/eller stöder årligen invånarnas ängstalkon och talkon för att bekämpa invasiva arter samt vattendragstalkon och åtgärder för iståndsättning av sjöar som ordnas av föreningar. Dessutom finns det Vår park-avtal genom vilka stadsborna kan delta i skötseln av sina närparker på ett överenskommet sätt. Det är också enligt överenskommelse möjligt att plantera inhemska trädplantor på vissa platser på stadens grönområden. Dessutom finns det på stadens webbplats anvisningsvideor och tips på naturgärningar i vardagen.

10. Vi ökar antalet mikrohabitat

I rapporten om Esbo stads praxis för främjande av naturens mångfald har som utvecklingsidé antecknats att antalet mikrohabitat ska utökas i den byggda miljön. Sådana är till exempel döda träd, gölar, högar av grenar eller stenar, små ängar, enstaka buskar eller grova gamla träd. I dagvattenbassängernas konstruktioner gynnas naturlig växtlighet. Man överväger lösningar som bidrar till att dagvattenområdena fungerar på ett ändamålsenligt sätt och samtidigt är mångsidiga.

Motionens kostnadseffekter

Den i motionen nämnda verksamheten pågår i huvudsak redan i Esbo och är till sin karaktär tjänstearbete eller ingår i övrig normal verksamhet enligt den gällande budgeten. Utredningarna och anskaffningarna kräver resurser av enheterna. En del av projekten får extern finansiering. De pågående projekten har en egen budget, men ansökan om och beredningen av nya projekt förutsätter tillräckliga expertresurser samt stöd från ekonomiförvaltningen för att hantera den externa finansieringen.

Anslutning till Berättelsen om Esbo

Måläret enligt den nya Berättelsen om Esbo år 2035 och berättelsen innehåller ambitiösa mål för att bevara naturens mångfald. I målen för Berättelsen om Esbo 2021–2025 konstateras att Esbo är en trivsamt, trygg och naturnära hemstad. Till de strategiska målen hör bland annat att vi är föregångare när det gäller att samordna den växande staden och naturens mångfald – arbetet för naturens mångfald är en gemensam sak för hela Esbo. Esbos stadsutveckling bidrar till att sköta om, främja och öka naturens mångfald. Dessutom arbetar Esbo aktivt för att bekämpa klimatförändringen och för att stärka naturens mångfald. Staden ska också vara klimatneutralt före 2030.

Ett av målen är att utarbeta en färdplan för ökad mångfald i naturen och för att stoppa utarmningen av naturen före 2035. Inom stadsmiljösektorn utarbetas i samarbete under fullmäktigeperioden en färdplan för att stoppa utarmningen av naturen i Esbo. I Berättelsen om Esbo har det antecknats att Esbo gör en kartläggning av hurdana verkningar stadens verksamhet har på naturen. Praxisen för bedömning av verkningarna på naturen granskas som en del av utarbetandet av en färdplan för att stoppa utarmningen av naturen.

Fullmäktige har dessutom i sina protokollsanteckningar om Berättelsen om Esbo 25.10.2021 beslutat att det lämnas en utredning om vilka praktiska åtgärder och beslut som behövs för att man under

fullmäktigeperioden ska kunna grunda naturvärdesparker i Långträsk och Finnoviken samt flera nya skyddsobjekt på basis av programmet för naturskyddsåtgärder och att grundandet av en nationalstadspark i Esbo utreds. I fråga om Esbo centralpark utreds antingen möjligheten att grunda en naturvärdespark eller att integrera Esbo centralpark till en del av den nationella stadsparken.

Arbetet för att bevara och öka naturens mångfald har till många delar genomförts redan länge. I Esbo slutfördes 2021 ett omfattande projekt för naturskyddsåtgärder, vars åtgärdsprogram och utredningar styr arbetet för att främja naturens mångfald åren 2021–2030. Vid beredningen av projektet har man i stor utsträckning fördjupat sig i olika material och även Villi Vyöhyke ry:s förslag till lösningar för att bekämpa förlusten av biologisk mångfald har beaktats i den praxis som utvecklas i Esbo i enlighet med det som nämnts ovan.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 14.2.2022 § 55

Förslag

Stadsmiljödirektör Isotalo Olli

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Tiina Elos, Mika Kaustes m.fl. motion 25.1.2021 om att påskynda naturlösningar och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Föredragandens ändringar vid mötet har beaktats i protokollet.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Stadsstyrelsen 07.2.2022 § 43

Förslag

Stadsmiljödirektör Isotalo Olli

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Tiina Elos, Mika Kaustes m.fl. motion 25.1.2021 om att påskynda naturlösningar och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Ordföranden föreslog understödd av Tiina Elo att ärendet bordläggs.

Efter avslutad diskussion frågade ordföranden om ordförandens förslag kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att stadsstyrelsen hade godkänt det.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Ärendet bordlades enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite 25.1.2021

För kännedom